Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXV. Cena lista je $6.00 Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879 Chicago, Ill., sobota, 23. julija (July 23), 1932. Subscription $6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 173

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Kritičen položaj na razorožitveni konferenci

Rusija in Italija podprli Hooverjev načrt glede redukcije oboroževanja

Ženeva, 22. jul. — Sovjetska Rusija in fašistična Italija, ki sta se izrekli za Hooverjev načrt redukcije oboroževanja za eno tretjino, sta na včerajšnji seji razorožitvene konference, ki se je vršila v znamenju vročih debat, vztrajali na svojem stališču. Pobijali sta resolucijo, ki navaja "uspehe", kateri so bili doseženi po zatrdilu Francije, Velike Britanije in Amerike. Reprezentanti slednjih držav skušajo prisiliti ostale na odobritev te resolucije, predno odide konferenca na počitnice.

Zastopniki Rusije in Italije pravijo, da je resolucija važna, zaradi tega bi morala uključevati vsa temeljna načela Hooverjevega načrta, drugače je ne bodo podprli. Ta opozicija je vrgla načelnika ameriške delegacije Hugh S. Gibsona v neugodno situacijo, ker je prej naznanil, da se strinja z resolucijo, čeprav ne uključuje principov Hooverjevega načrta.

Maksim Litvinov, sovjetski komisar za zunanje zadeve, je v sarkastičnem tonu izjavil, da je resolucija smešen poskus, da se natrese svetu peska v oči. Dejal je, da bo glasoval proti sprejetju, ako resolucija ne bo revidirana.

Opozicijo s strani sovjetske delegacije so Francija, Amerika in Velika Britanija pričakovale, iznenadene pa so bile, ko se je Rusiji pridružil tudi Italo Balbo, načelnik italijanske delegacije.

Balbo je včeraj poletel v Rim, da se posvetuje z Mussolinijem, zvečer pa se je že vrnil v Ženevo. Takoj potem je podal izjavo, da resolucija ne krije pričakovanj in želj, ki jih neguje svet, zato se bo Italija vzdržala glasovanja.

Danes bo govoril reprezentant Nemčije, grof Rudolf Nadolny. Pričakuje se, da se bo tudi on izrekel proti resoluciji. Nemčija vztraja pri svoji stari zahtevi glede izenačenja v oboroževanju.

Pri včerajšnjem glasovanju je bil sprejet uvod resolucije s 16 proti 5 glasovom. Teh pet je tudi glasovalo za boljševiški amendment, ki je v skladu s Hooverjevim načrtom. Litvinov je spretno manevriral in postavil ameriškega delegata Gibsona v neroden položaj. Slednji se je pri glasovanju izrekel za uvod resolucije in s tem proti Hooverjevemu načrtu, katerega je on sam predložil konferenci v isti dvorani pred enim mesecem.

525 deportiranih iz Detroita

Detroit, Mich. — Federalne oblasti so tu polovile 525 inozemcev, ki bodo deportirani. Splošen naval na tujezemce, ki so nepostavno v tej deželi, ali ki so butlegarji in imajo drugače piko na nje, je v teku tudi v Philadelphiji, New Yorku, Bostonu, Pittsburghu, Chicagu in St. Louisu.

Radikalen študent izpuščen iz norišnice

Madison, Wis. — Dijak wisconsinske univerze Elmer Luchterhand, ki je bil poslan v norišnico radi "fiksnih idej" — radi svojih radikalnih aktivnosti —, je bil izpuščen na prosto. Zanj so se bili zavzeli dijaki in profesorji, ki so protestirali proti grobi akciji oblasti.

Aretacije delavcev

Hight Point, N. C., 22. jul.— Avtoritete so včeraj aretirale dvajset delavcev, ki so sodelovali pri akciji, s katero so prisilili lastnike tekstilnih tovarn na ustavitev obrata prošli torek. Krog sto tovarn je moralo prenehati z delom.

Poskus za organiziranje delavcev

Pogajanja, da se pridobi delavce, ki grade jez na reki Illinois, v unijo, v teku

Marseilles, Ill., 22. jul. — Včeraj so bila podvzeta pogajanja, da se organizira neunijske delavce, ki so uposleni pri gradnji jeza na reki Illinois. Napetost, ki je dovedla do izgredov zadnji torek in v katerih je bil eden delavec ubit in šestnajst ranjenih, se je polegla.

Delo pri tem projektu še vedno počiva, toda bojazen pred novim konfliktom je odstranjena. Ako bo družba uposlila unijske delavce, bodo tudi neunijski delavci, ki so sedaj uposleni, dobili unijske karte.

Kompanijski uradniki, ki so oborožili neunijske delavce, ko so pričakovali napada s strani unionistov, sedaj konferirajo z unijskimi voditelji. Družba bo tudi skušala izposlovati izpustev osmih delavcev iz zapora, kamor so bili odvedeni na obtožbo, da so odgovorni za izgrede.

Med obtoženci je tudi James Collins. Mrliškoogledniška porota ga je obtožila, da je on oddal usodni strel, ki je ubil Steve Suttona, unijskega delavca iz Jolieta.

Včeraj so imeli unijski delavci shod in spominske svečanosti, da tako počaste svojega ubitega tovariša. Na shodu je govoril med drugimi tudi R. G. Soderstrom iz Streatorja. V svojem govoru je žigosal podjetnike, ki so oborožili neunijske delavce, kar je dovedlo do krvave bitke.

Državni pravdnik Russell C. Hanson je naznanil, da bo obtožil tudi druge, ki so se udeležili izgredov, ne samo onih, ki se bili odvedeni v ječo.

Domač drobiž

Iz Chicaga. — Zadnji četrtek je bil v prepiru na ulici ubit rojak Frank Buh, ki je stanoval na naslovu 3345 Walnut st. Buh se je vozil v avtu in kolidiral je z vozilom H. O. Bancrofta. Oba sta skočila na cesto, se začela prepirati, kdo je kriv in končno je Bancroft pograbil Buha in ga zagnal ob cementni tlak, da si je razbil glavo. Umrl je zvečer v bolnišnici St. Anne's. Buh je bil okrog 40 let star, doma od Horjula in zapušča ločeno ženo in par otrok.

Iz Clevelanda. — Drzen roparski napad je bil izvršen na Johna Boiča, blagajnika društva št. 99 HBZ. Štirje banditi so ga napadli pred stanovanjem in ga z orožjem prisilili, da jih je vodil v hišo in jim dal okrog $1000 društvenega denarja. Roparji so odšli brez sledi.

Komunistična lista odklonjena v Kansasu

Topeka, Kans. — Komunistična stranka ne bo imela svoje liste v tej državi pri jesenskih volitvah, ker ni dobila dovolj podpisov na peticije. V smislu zakona se zahteva 3030 podpisov, predloženih pa je bilo le 1,700.

Iz istega razloga je bil vržen z liste tudi socialistični kandidat za zvezni kongres George Savage.

Jugoslavija stopila v novo entento

Belgrad, 23. jul. — Jugoslavija je šesta dežela, ki je včeraj naznanila, da stopi v novo angleško-francosko entento, katera je bila zasnovana na konferenci v Lausannu. Anglija, Francija, Italija, Belgija in Poljska so se prve prijavile.

OTVORITEV EKONOMSKE KONFERENCE V KANADI

Reprezentanti držav in dominionov bodo diskuzirali o načrtih za pobijanje depresije v britskem imperiju. — Kanadski premijer napadel sovjetski sistem v svojem govoru

Ottawa, Kanada, 22. jul. — Brez velikega pompa in ceremonij se je včeraj tukaj otvorila imperialna ekonomska konferenca, na katero so poslale vse države in dominioni, ki tvorijo britski imperij, svoje zastopnike. Namen te konference je najti pota, da se prosperiteta spet vrne v dežele britskega imperija, od česar naj bi imel koristi ves svet.

Na otvoritveni seji je prevladovala bizniška atmosfera. Lord Bessborough, generalni governer za Kanado, je prečital poslanico angleškega kralja in prosil Boga, naj blagoslovi delo konference. Ta procedura je bila rezultat protesta s strani Indijcev, ki so ugovarjali, da bi se konferenca otvorila z molitvijo. Indijci so bili mnenja, da bi bila molitev žalitev številnih verskih sekt, ki jih predstavljajo.

Stanley Baldwin, načelnik angleške delegacije, je predlagal, da kanadski premijer Richard B. Bennett predseduje konferenci. Avstralska delegacija je podprla predlog, nakar je bil Bennett soglasno izvoljen za predsednika konference.

Do prvega dramatičnega incidenta je prišlo, ko je Bennett predložil običajno resolucijo, da konferenca izreče svojo lojalnost angleškemu kralju. Pozval je vse tiste, ki se strinjajo z resolucijo, naj vstanejo. Predlog je iznenadil irske delegate, kajti irska zbornica se je nedavno izrekla za odpravo prisege zvestobe angleškemu kralju. Pričakovali so le formalno deklaracijo, da je resolucija sprejeta. Po kratkem obotavljanju so se pridružili ostalim delegatom, ko je bil predložen predlog, ki bi vseboval besede "lojalnost", in glasovali zanj.

Daljše govore sta imela Baldwin in Bennett. Iz Baldwinovega govora je bilo razvidno, da je Anglija pripravljena na številne koncesije, ako dobi monopol nad dominionskimi trgi, Bennett pa je izjavil, da je pripravljen predložiti v načelu svoje stare propozicije, ki bi po njegovem mnenju ojačile in utrdile trgovinske odnošaje med dominioni in Anglijo.

V svojem govoru je Bennett ostro napadal sovjetski sistem. Pozval je delegate na boj proti temu sistemu in apeliral nanje, naj podpirajo privatna podvzetja in zapadnjaški življenski standard, ne pa sovjetskega.

Bratski pozdrav delegaciji JSKJ

V ponedeljek, 25. julija, se začne v Indianapolisu štirinajsta redna konvencija JSKJ. Navzočih bo okrog 150 delegatov in gl. odbornikov. Zborovanje bo trajalo teden dni.

JSKJ je druga najstarejša in tretja največja slovenska podporna organizacija v Združenih državah. Ustanovljena je bila leta 1899 in danes šteje okrog 20,000 članov v obeh oddelkih. Ely, Minn., je sedež te jednote. Njeno glasilo je tednik "Nova Doba", ki izhaja v Clevelandu.

Z zadovoljstvom lahko rečemo, da so odnošaji med JSKJ in SNPJ vsa ta leta resnično bratski. Mnogo članov SNPJ — med temi tudi trije gl. odborniki — so včlanjeni pri JSKJ, kar je dokaz, da člani obeh jednot lahko izhajajo z majhnimi razlikami med obema organizacijama. Upamo, da ti odnošaji tudi ostanejo; upamo še več — da JSKJ krene na pot, ki vodi do združitve vseh naprednih slovenskih podpornih organizacij v Ameriki.

Prosveta pozdravlja delegate in gl. odbornike JSKJ v Indianapolisu in želi njihovi konvenciji čim več uspeha.

Nad milijon brezposelnih v Pennsylvaniji

Izplačane mezde so padle za 62 odstotkov v dveh letih

Harrisburg, Pa. — (FP) — Pennsylvanija ima nad en milijon brezposelnih, zaslužek delavcev pa se je znižal v dveh letih, od 30. aprila 1930 do 30. aprila 1932, za 62%.

Številke o brezposelnosti so bile že prej objavljene po governerju Pinchotu, ki je že lansko jesen rekel, da je v državi nad milijon oseb brez dela. Številke je baziral na poročilih delavskega departmenta, ampak ni z njimi naredil posebnega vtisana politične mašine.

Njegovi politični nasprotniki so se tega problema iznebili enostavno s tem, da so proglasili številke za potvarjene. Enako je bilo tudi s poročili o brezposelnosti, ki so prihajala iz drugih virov.

Pred državno legislaturo pa je državna federacija prišla s statističnim izvedencem Federline rezervne banke v Philadelphiji dr. Sienkiewiczem, ki je prej navedene številke dokazal iz poročil, katere so podjetniki poslali banki. Da politiki ne bodo mogli izbegavati, češ, da so tudi ta poročila potvorjena, je dr. Sienkiewicz prinesel s seboj fotografične kopije.

Dr. Sienkiewicz je povdaril, da so te številke konservativne in da je padec v izplačanih mezdah v realnosti najbrž večji. Isto velja o statistiki o brezposelnosti. Omenil je tudi, da služijo podatki federalnih rezervnih bank tudi državnemu in zveznemu departmentu za poročila o brezposelnosti. S tem je indirektno lopnil po tistih, ki so govorili, da so številke potvorjene.

Politiki so bili najbolj presenečeni vsled tega, ker je bila glavna priča državne delavske federacije, ki je predložila legisturi svoj program, ugleden uradnik federalne rezervne banke. On jim je tudi povedal, da je potrebno gledati faktični situaciji v obraz, ker izbegavanje položaj le pogoršuje.

KONSOLIDACIJA AMERIŠKIH ŽELEZNIC

Štirje sistemi bodo prevzeli kontrolo nad tristo železnicami

Washington, D. C., 22. jul. — Meddržavna trgovinska komisija je včeraj odobrila konsolidacijo vseh vzhodnih železnic v štiri velike sisteme. Izvzete so le železnice v novoangleških državah. Ta odlok je eden najvažnejših, ki ga je že kdaj izrekla meddržavna trgovinska komisija.

Ti štirje sistemi bodo poznani kot New York Central, Pennsylvania, Baltimore & Ohio in Chesapeake & Ohio-Nickel Plate, ako bodo uprave teh železnic odobrile odlok komisije. Konsolidacija bo uključevala tristo železnic in 57,000 milj železniških prog. V smislu odloka bo Pennsylvanska železnica kontrolirala 31,5% železnic in železniških prog, C. & O.-Nickel Plate 24.5 odst., New York Central 23.7 odst. in Baltimore & Ohio 20.3 odst.

Odlok komisije je povzročil veliko veselje v železniških krogih. Pozdravili so ga kot faktor, ki bo postavil železnice na noge. Vodilne železnice so dobile vse in še več kot so pričakovale. Edina dva člana komisije, Joseph B. Eastman in Frank McManamy, sta podala poročilo manjšine in izjavila, da se ne strinjata z odlokom. Mnenja sta, da so vodilne železnice že uveljavile del načrta nelegalno in da bodo novi pogoji tvorili nepravilno podlago za radikalno revizijo železniških sistemov.

Pacifisti podpirajo Normana Thomasa

New York. — Izmed vseh predsedniških kandidatov je edino Norman Thomas, ki ima čist rekord in katerega kandidatura pomeni agitacijo za odpravo vojne, pravi J. B. Mathews v pamfletu, katerega je izdal Fellowship of Reconciliation —organizacija ameriških pacifistov. Mathews tudi pravi, da ima edino socialistična stranka program, ki kaže pot iz kaosa v reorganizirano družbo.

O Hooverju pravi, da je bil prominenten član vojne mašine v zadnjem svetovnem klanju, Roosevelt je pokazal svoje imperialistično nagnenje kot pomožni mornarični tajnik in Bill Foster, predsedniški kandidat ameriških komunistov, pa je tekom vojne prodajal Liberty bonde, pravi Mathews.

Anglija se tudi pripravija za prihodnjo vojno.

Boj proti diktaturi v Prusiji

Socialni demokrati in druge opozicionalne stranke pozivajo pristaše, naj obračunajo z militaristi pri volitvah. Vsi socialisti odstavljeni z vladnih pozicij. — Aretacije komunistov

Berlin, 22. jul. — Militaristična diktatura vlada z železno roko v Prusiji. Dasi sta bili dve osebi ubiti in krog dvajset ranjenih pri raznih demonstracijah, je v splošnem včerajšnji dan mirno potekel. Oblasti so aretirale krog 150 komunistov, ki so razpečevali letake, v katerih so pozivali delavce na generalno stavko.

Socialni demokrati, centristi in druge opozicionalne stranke, katerih člani so bili odstavljeni iz vladnih uradov, se pripravljajo na boj proti militaristom. 31. julija bo dan sodbe in obračuna. To je dan volitev, ko, upajo, da se bo ljudstvo odločno izreklo proti aristokraciji in militarizmu.

Mnogi upajo, da bo vrhovno sodišče v Lipskem izdalo začasno injunkcijo in s tem ubilo naredbo, s katero je Papenova vlada vzpostavila diktaturo v Prusiji. Apelu za injunkcijo se je pridružila tudi Bavarska. Pričakuje se, da bo sodišče podalo svoj odlok v soboto.

General Gerd von Rundstedt, ki je bil imenovan za načelnika militaristične sile v Berlinu in Brandenburgu po svojem predstojniku generalu Kurtu von Schleicherju, Papenovemu ministru obrambe, je včeraj izjavil, da je aktualna oblast v rokah vojaštva in da je Papen odgovoren le za administracijske ukrepe.

Republikansko časopisje pravi, da osebe, ki so bile imenovane na vladne pozicije, posedujejo hlapčevsko mentaliteto in so vedno pripravljene ugoditi ukazom svojih predstavnikov.

Nova pruska vlada je včeraj naznanila, da je akcija izvršena. Papen je pozval vse premirje nemških držav na konferenco, ki se jutri otvori v Stuttgartu. Dasi kancelar naglaša, da ne goji strankarskega sovraštva, so njegovi podrepniki izgnali vse socialne demokrate in druge nasprotnike iz vladnih uradov.

Socialni demokrati svetujejo svojim pristašem, naj se izogibljejo provokacij, ki bi utegnile izzvati prenagleno akcijo, kar bi lahko avtoritete izrabile za odgoditev ali preklic volitev. Socialisti, centristi in demokrati pozivajo svoje pristaše, naj se obnašajo mirno, kajti disciplina je v teh časih silno potrebna. Komunisti so bolj glasni v protestih in pozivajo delavce na generalno stavko. Delavski voditelj Peter Grossmann je posvaril delavstvo pred nasilji in izjavil, da se bo pridružili zahtevi za razglasitev generalne stavke le v skrajni sili.

Heinrich Bruening, bivši kancelar, je v pogovorih s časopisnimi poročevalci izjavil, da mu je hudo, ker junkerska vlada skuša s svojimi akcijami uničiti vse uspehe konstruktivnega dela zadnjih trinajst let. Na svoji govorniški turi v južnih državah je Bruening deležen navdušenih ovacij, mnogo večjih kot takrat, ko je bil načelnik nemške vlade.

Grožnja s stavko je pomagala

Newark, N. J. — Šest tisoč organiziranih cestnih železničarjev je prisililo družbo na kompromisno redukcijo. Pripravljeni so bili sprejeti 6% znižanje, v drugem slučaju so zagrozili pa s stavko, nakar se je družba, ki je zahtevala večjo redukcijo, podala.

Brezposelnost v Nemčiji

Berlin, 22. jul. — Nemčija je imela 15. julija 5,492,000 brezposelnih, se glasi uradno poročilo, ki je bilo včeraj objavljeno. V prvih dveh tednih tekočega meseca se je število brezposelnih zvišalo za 16,000.

LJUTA VOLILNA BORBA V NEMŠKI REPUBLIKI

Politične bitke v Berlinu in drugih nemških mestih na dnevnem redu

Berlin. — (FP) — Nemčija se trese pod petami korakajočih armad. Hitlerjevi rjavosrajčniki, člani železne in rdeče fronte in druge skupine militarističnega značaja paradirajo po mestnih ulicah in razkazujejo svojo silo v tem mesecu, ki je najpomembnejši v zgodovini nemške republike.

V Berlinu so spopadi med političnimi nasprotniki postali že nekaj navadnega. Vsi taki spopadi zahtevajo žrtve. Fašisti so odgovorni za številne umore, in pri tem je značilno dejstvo, da oblasti izrekajo mile kazni nad fašističnimi morilci. Komunisti odgovarjajo tudi z nasilji. Njihovo geslo je "zob za zob, oko za oko."

V Monakovu, rojstnem mestu nemškega fašizma, vodijo zagovorniki nemške republike in fašisti ljute bitke. Bavarska vlada, ki ima svoj sedež v Monakovem, gleda s sovražnim očesom na uniformirane fašiste in nasprotuje političnim demonstracijam, toda vlada kancelarja Papena, ki je naklonjena fašistom, je odklonila zahteve Bavarske in drugih južnih držav, da federalna vlada ponovno uveljavi naredbo, ki prepoveduje nošnjo uniform in orožja armadam političnih strank.

Radikalni elementi v Porurju so zelo vznemirjeni. Odprto namigavajo, da je Hindenburg izdal nemško republiko po aprilskih volitvah, ko je poveril predstavnikom militarizma in aristokracije sestavo vlade.

Nepristranski opazovalci pravijo, da bo Hitlerjeva stranka izvojevala veliko zmago pri volitvah 31. julija in znaki celo kažejo, da bo prišla na vladno krmilo. Stališče Francije na lausannski konferenci v zvezi z reparacijskim vprašanjem je utrdilo moč nemškega fašizma. Vprašanje je, kaj bodo storili socialisti in komunisti v slučaju Hitlerjeve zmage. Pri tem se je treba le spomniti, da je Hitler ne samo enkrat, temveč neštetokrat zagrozil, da bo stri vse delavske unije, zadruge in politične stranke, katere je nemško delavstvo gradilo dolga leta, ako pride na krmilo. Ako bo zmagal, tedaj se iz tega lahko izcimi civilna vojna, v kateri bodo morebiti vse delavske organizacije pokopale medsebojno sovraštvo in se strnile v enotni fronti in se borile proti skupnemu sovražniku. To je edini možni izhod iz situacije, ki postaja resnejša od dne do dne.

23 novih socialističnih klubov

Chicago. — Glavni stan socialistične stranke poroča, da je bilo zadnji teden prijavljenih 23 novih klubov organiziranih v 13 državah. Stranka je letos narastla že za 221 novih postojank.

Organizacijsko delo zadržuje silna revščina med delavstvom. Iz mnogih krajev poročajo o močnem sentimentu za socialistično stranko in da bi se klubi lahko organizirali z majhnimi sredstvi, katerih pa tudi stranki primanjkuje. Tajnik Senior pravi, da je bilo v zadnjem tednu naročene več agitacijske literature kot vse leto 1927.

Pogajanja med Združenimi državami in Argentino

Buenos Aires, 22. jul. — Tukaj so se včeraj otvorila carinska pogajanja med ameriškim poslanikom Robert W. Bilssom in argentinsko vlado, ki naj bi dovedla do ugodnejših trgovinskih odnošajev med Združenimi državami in Argentino.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročnina: za Združene države (izven Chicago) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi se ne vračajo.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts will not be returned.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:
PROSVETA
2657-59 South Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Tragedija rudarjev—naša tragedija

Med vsemi delavskimi sloji v Združenih državah so rudarji na polju mehkega premoga najbolj prizadeti v zadnjih petih letih. Odkar so izgubili zadnjo veliko stavko leta 1927 — zaradi zanikrnega in nesposobnega vodstva — se je začela za rudarje tragična pot na Kalvarijo.

Pred desetimi leti je bila rudarska unija United Mine Workers of America ena najmočnejših delavskih organizacij v Združenih državah; štela je brez malega pol milijona članov, njene vrste so bile enotne in v državah, najbogatejših na mehkem premogu, na vzhodu in centralnem zapadu je narekovala pogoje delodajalcem. Razpolagala je z močjo in respektom.

Vsega tega danes ni več. Unija je danes še samo okostenjak. Velika premogovna okrožja v Pennsylvaniji in Ohiu, ki so bila pred leti najmočnejše unijske trdnjave rudarjev, so razbita. Kolikor jih ni uničil katastrofalni poraz leta 1927, je dovršila depresija, ki je prišla dve leti kasneje in se že vleče tretje leto. Na desettisoče rudarjev je že več let stalno brez dela; čez stotisoč rudarjev je za vselej pustilo delo v jamah in se preselilo v industrijska mesta, kjer so danes večinoma v armadi brezposelnih; ostali desettisoči, ki še delajo v premogovnikih po nekaj dni v mesecu, so sužnji. To so oni, ki imajo še nekaj borne lastnine in velike družine in ne morejo nikamor.

Vzrokov je cela vrsta. Glavni vzrok je lakomnost baronov premoga, ki so vedno gledali, kako bi uničili unijo. Prilika je prišla, ko so se pojavili v uniji — razkoli. Baroni premoga so vedno pozdravili razkole. Čim so se razne struje rudarjev začele kavsati med seboj — so imeli baroni zmago in dobiček. Skrajno nazadnjaštvo starokopitnih voditeljev na eni in skrajna slepota ekstremistov na drugi strani med rudarji — vse to je bila voda na mlin baronov. Danes nimajo reakcionarji nič, niti ekstremisti nič — razen oglodanih kosti.

Drugi vzroki so v gospodarskem razvoju. Premogarska industrija je začela propadati kmalu po vojni v silni konkurenci z drugimi, cenejšimi gorivi kot sta olje in naturni plin. Baroni premoga, namesto da bi bili industrijo reorganizirali in sanirali v smislu novih razmer, so pa nadaljevali staro metodo divjega tekmovanja. Na ta način je propadlo na tisoče premogovnikov, ki ne bodo nikdar več obratovali. Stroji, ki so nadomestili ročno delo v jamah, so zmetali na desettisoče rudarjev na cesto. Z mehanizacijo jamskega dela niso skrajšali starega delovnika in spet so trpeli delavci.

Zadnja postojanka nekdaj močne rudarske unije je še v Illinoisu in Indiani. Ta je zdaj v boju za — biti ali ne biti. Rudarji stavkajo od 1. aprila in baš pred nekaj dnevi so zavrgli novo pogodbo znižanja mezde. Stavka se torej nadaljuje. Stavka v tej strašni krizi, ko je dvanajst milijonov delavcev v Ameriki brez dela in ko se stavkarji ne morejo nasloniti na nikogar za zunanjo pomoč, je herojstvo, ki mu je težko najti para — toda rudarji v Illinoisu in Indiani so pokazali, da so z lastnimi silami pripravljeni na boj do skrajnosti.

Udarec, ki so ga utrpeli naši rudarji po vsej deželi, posebno pa v Pennsylvaniji, je obenem udarec za naše delavske organizacije in časopise, zlasti pa za SNPJ in Prosveto. Rudarji so bili hrbtenica naše jednote in našega naročništva. Hrbtenica SNPJ je v Pennsylvaniji in Ohiu; tam je največ našega članstva. To članstvo je danes najbolj prizadeto, kajti večina ga je v rudarskih naselbinah.

Kaj to pomeni za našo jednoto in naš časopis, si vsakdo lahko misli. Na tisoče naših rudarjev je brez dela, drugi tisoči pa delajo komaj po nekaj dni v mesecu in se komaj preživijo; prispevkov organizacijam in naročnine absolutno ne zmorejo več. Uničeni so ekonomsko in drugače demoralizirani. Tepeni v tolikih bojih in raztrgani med seboj po raznih "krilih" so mnogi že obupali nad svojim ciljem in padli so v brezbrižnost. Naj pride karkoli! Naj hudič vzame vse!

Nič bolje se ne počutijo tisoči bivših rudarjev, ki so se preselili v Chicago, Detroit, Cleveland, Pittsburgh in druga industrijska mesta; danes trempajo od tovarne do tovarne za delom, ki ga nikjer ni. Število onih, ki še kaj zaslužijo, je majhno.

Udarec, ki je padel po rudarjih, občutimo vsi. Kaj bodo posledice tega udarca? Odgovor je negotov in morda bo — tragičen.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Odgovor na dopis o dekadenci

Waukegan, Ill. — Dne 24. junija t. l. je bil v Prosveti priobčen dopis pod naslovom "Dekadenca v Waukeganu" s podpisom Rudolfa Skale. Ker dopis ne odgovarja povsem resnici, kar se tiče čitalnice S. N. doma, je njeno članstvo na svoji redni seji dne 9. julija t. l. sklenilo, da poda javnosti resnično sliko z ozirom na R. Skalovo poročilo.

Med drugim piše: "Če ima čitalniški odsek kakšno pogodbo, piscu ni znano. Predložili so s svinčnikom napisano pogodbo, ki sta jo v imenu I. D. O. podpisala Fran Pirc kot predsednik in Andrej Možek kot tajnik. Izročena je bila na seji zastopniku čitalnice, ki jo je predložil." To ne odgovarja resnici. V pojasnilo in resnici na ljubo naj bo sledeče:

Na čitalniční seji 8. sept. 1928 sta bila imenovana po predsedniku dva člana čitalnice, tačasni član Paul Bartel in član John Železnik, da sestavita primerno pogodbo, da bo odgovarjala čitalnici in I. D. O. SND, ko je bilo vse v teku za organiziranje. Omenjena dva se takoj odstranita od seje in gresta na delo, da sestavita pogodbo, in predložena je bila še na isti seji članstvu v odobritev. Predloženo pogodbo je članstvo čitalnice odobrilo s par dodatki in je bila dana tajnici A. Mahnich naloga, da pogodbo prepiše in izroči kot zastopnica za organiziranje I. D. O. ostalim zastopnikom, dali jo sprejmejo.

Tajnica je pogodbo prepisala dobesedno, kot je bila sprejeta po članstvu čitalnice, prepisala jo je s črnilom in se na pogodbo podpisala kot tajnica čitalnice. Na seji skupnih zastopnikov je izročila to pogodbo, katero so zastopniki sprejeli kot veljavno. Seveda je bilo potem na mestu, da sta gori omenjena uradnika podpisala pogodbo (kar je bilo pripombe, je to, da se bo pogodba prepisala na pisalni stroj). Toliko radi resnice, kar se tiče pogodbe.

Nadalje piše R. S. o mladinskih odsekih in pevskemu zboru, da je vse skupaj zaspalo. Resnica je, kar je napisal o tem, toda vprašanje nastane: kaj je pripomoglo, da je vse to prenehalo? Skupina članstva, ki je ostala še pri čitalnici, se ne čuti krivo, ako ni narod čutil, da je kos njegove dolžnosti: delovati in paziti, da bi se obdržala mladina skupaj kot započeto. Zaradi pevskega zbora velja isto. R. S. tudi sebe svobodno prišteva zraven — k pokojnini.

Rudolf Skala dobro ve, da je treba ljudi in dobre volje, ako se hoče obdržati kulturne ustanove. Torej, zakaj se predbaciva krivdo tistim, ki še vedno delujejo pri čitalnici in gledajo za njem obstoj, oziroma za izboljšanje, da pajki ne pletejo svojih mrež, kakor se to že godi v nekaterih krajih, kje so take ustanove zaspale?

R. S. bi moral vedeti, da je njegova dolžnost — kakor ostalega naroda, ki razume kaj so take ustanove — sodelovati zraven. Članstvo, ki deluje pri čitalnici, vrši ta posel kolikor mu je v moči. Nabavljajo se vedno nove knjige, ki se največ naročajo iz knjižnice "Proletarca," naročajo se vedno številni listi (nekaj tudi iz stare domovine). Čitalnica je včlanjena že od njene ustanove pri Prosv. matici, pošilja zastopstvo na njene konference in na zbore JSZ ter finančno podpira delavstvu koristne stvari. Precej dobra zgodovina je zabeležena v finančnih knjigah S. N. doma.

Pri prvem koraku, ki ga človek naredi v čitalnične prostore, opazi v kakšnem duhu deluje članstvo. Torej aktivno članstvo čitalnice odklanja vsa zavita predbacivanja v dopisu "Dekadenca v Waukeganu."

Nadalje navaja, da so člani čitalnice (nekateri so tudi člani I. D. O.) hoteli I. D. O. razkopati na izredni seji 7. junija in se polastiti njegove imovine. R. S. predbaciva, da nočemo poznati pogodbe. Kaj R. S. vendar zahteva in misli? Kdo so tisti, ki nočejo poznati te pogodbe? Pogodbe je treba upoštevati in se po njih ravnati.

Članstvo pridruženo k ustanovi I. D. O. bi moralo delovati za in upoštevati pogodbe. Ako nismo več plačniki organizacije, kjer smo zavarovani za podporo in smrtnino in da direktno pustimo to organizacijo, nimamo pravice zahtevati podpore ali dediči smrtnine. Ali ni res tako?

Torej članstvo čitalnice je hotelo nekaj okupirati. To je tudi neresnično. Kaj se je vendar mislilo osvojiti? Razume se, da kar je last SND, tako ostane, pa naj ima I. D. O. ali Čitalnica! Ali je znano R. S. (ker ve vse tako natančno?) kaj se dela na sejah, dasi ravno ni navzoč? Da, na izredni seji I. D. O. se je povdarjalo, da, ako postane ta ustanova odsek čitalnice, da kar je blagajne I. D. O., da ostane nedotaknjena za druge namene, razen za kar odsekova pravila dovoljujejo. Kaj je privedlo še ostalo članstvo tega odseka (ki so večino člani čitalnice), da je na izredni seji razpravljalo, kaj bi se napravilo, da se še te člane obdrži skupaj?

Kje je vendar krivda, da ni tistega uspeha, po katerem smo hrepeneli, ko se je odsek organiziral? Prepričani smo bili, da imamo vsi en cilj in ene želje. In kje je danes tisto članstvo, ki sedaj čuva od zunaj ta odsek, da ga ne dobi članstvo čitalnice pod svoje okrilje in da se članstvo ne bi oprijelo njegovega imetja?

Da, mladina je izostala potem, polagoma in tudi nekateri starejši. Kako moremo vendar pričakovati od mladine, da bi sodelovala z nami, če pa sami nismo zmožni vršiti dela skupno? Smo preveč občutljivi, da ne moremo skupno premagati medsebojnih diferenc in vztrajno delovati naprej po začrtani poti!

Kadar bomo zmožni premagati take osebne boje, takrat bomo lahko dosegli naše želje in takrat bomo tudi nekaj več šteli. Naše geslo naj bi bilo: "Vsakemu kar mu gre, skupno pa po eni začeti poti naprej do cilja!"

Vedeti moramo, da napake imamo vsi, in gotovo tudi R. S. ni brez njih. Teh napak se bi morali zavedati, potem bi pa izostala vsa blatenja, napadanja in razne take stvari iz listov, in lista kot sta Prosveta in Proletarec naj bi v celoti služila v pouk in izobrazbo delavstva. Kajti napadanja in blatenja po listih ne delajo nobene časti tudi dotičnemu, ki se kaj takega posluži.

Toliko v odgovor Rudolf Skali, radi resnice za širšo javnost. S tem je od strani članstva Čitalnice S. N. doma zadeva zaključena.—**Frances Velkovrh**, predsednica, **Anna Mahnich**, tajnica, **Paul Peklaj**, blagajnik.

Razne vesti

Bridgeport, O. — Na stavkovni fronti je žalostna slika. Večina rovov je pričela z obratom s stavkokazi. In tako so se morali tudi stari podati nazaj. Ampak večina ni dobila dela. Tako, da je sedaj večja revščina kot pred stavko. Pri nekaterih rovih še vztrajajo.

Dne 12. julija je odredil šerif H. Duff obsedno stanje za Belmont okraj — dobili so tudi milico. Potem se ve, da stavkarji ne morejo nagovarjati ali braniti stavkokazom, da bi ne šli na delo.

Vzrok, da je stavka propadla, je prvi pri governerju Whitu, ker je šel z vsem na roko operatorjem. Dal jim je milico in vse druge ugodnosti pri razbijanju stavke. V Belmon okraju, St. Clairsvilliu, je šel na roko operatorjem klub Kiwanis. Serif je dal vse deputije in proklamiral Marshall law. Seveda je bilo nekaj nemirov, za katere pa nosijo odgovornost operatorji.

Stavka je bila stoodstotna. Seveda ni s tem rečeno, da so bili vsi zanjo, ampak velika večina. In vsi smo upali na zmago. Dobili so pa sužnost, večjo kot so jo imeli zamorci pred Lincolnom.

Na Powhattanu so bili pravi bojevniki in večina še vztraja, ravnotako Piney Fork in Providence. Ampak gori omenjene stvari so jim vzele moč do boja, rovi so se napolnili s stavkokazi in oni trpe posledice.

Drugega nam ne preostaja kot oprijeti se dela, ki nam še obljubuje bodočnost. Pojdimo na delo za soc. stranko, da dobimo svoje uradnike: governerja, šerife itd. In kadar pride zopet do boja (kar bo gotovo), da bodo z nami kooperirali, ne pa z operatorji kot to delajo demokratje. Tu se vidi, da naj bo republikanec ali demokrat, za delavca ni eden ne drugi.

Tukaj se pripravlja velik shod soc. stranke pod okriljem soc. kluba št. 11. Ako dobimo govornike, katere imamo določene, bo v Bridgeportu tak delavski shod, da ga še ni bilo nikdar preje. Vse se bo pravočasno objavilo. Vse važne dogodke kluba in stranke se objavlja v lokalnih časopisih. Ni nič strahu, ker ga ni treba pred nikomur. In o tem jih je že mnogo izvedelo, da v Bridgeportu obstoji postojanka soc. stranke, česar se prej ni vedelo. Mnogo se jih je prebudilo in bodo glasovali za naše kandidate, ako pridejo na listo. Skozi te objave v listih je prišel h klubu št. 11 protestantovski pridigar, star 25 let. Obljubil je, če se mu dobi vse podatke od stranke, da se bo podal na agitacijo za organiziranje klubov. Sedaj pobira podpise za soc. listo.

Tukaj vlada prava beda in brezposelnost. Dne 28. avg. bo imela sejo federacija društev SNPJ za ta okraj ob 2. popoldne v društveni dvorani na Boydsvillu. Vabi se vsa društva, da pošljejo zastopnike na to važno sejo.

Na 9.—10. julija sem obiskal več rojakov v Aliquippi in Ambridgu, Pa. V Aliquippi so naši rojaki večinoma brezposelni. V 11 mesecih so večinoma delali samo 15 dni. Plače so jim dali na nič. V Ambridgu tudi slabo delajo. Pa tam je vsaj nekaj in morda se izboljša, kar v Aliquippi ni izgleda za to. Pri vsem tem pa ne pozabijo naših delavskih listov in stranke, posebno v Aliquippi.

V Enakopravnosti sem čital dopis od Jerry Hafnerja, ki poroča in zavija o konferenci, ki jo je imelo več društev in klubov v prid predlogi za brezposelnostno zavarovanje v SND v Clevelandu. Pravi, da soc. niso znali čitati ne tolmačiti predloge. Zelo žalostno predbacivanje. Predloga je jasna in sponsorirana od soc. stranke. Opiše vse, od kod bi se krilo in obdavčilo kritje zavarovalnine. Vemo, da pri soc. stranki v Ohiu so odvetniki in uredniki. Ako naši sodrugi niso natančno tolmačili, bi angleško govoreči sodrugi to radi storili. Hafner je bil zagagar in bo. Ampak tu gre za dobrobit vseh delavcev, zato bi se ne smelo na zagagarje ali wouldbe komuniste ozirati, ker ti so samo v zapreko delavskemu gibanju.

Naj predlogo sponsorira kdorkoli, ampak predloga je dobra. Delujte zanjo! Glavno je: skupno delo zanjo.

Seja soc. kluba št. 11 dne 17. julija je bila dobro obiskana. Dobili smo zopet dva nova člana, in se jih obeta še več. Sklenili so, da se večina udeleži konference 21. avg. Ker je na isti dan, to je tretjo nedeljo v mesecu, seja kluba št. 11, zato je bilo sklenjeno, da se prihodnja klubova seja vrši v soboto 20. avg. ob 7. zvečer. To je dan pred konferenco.

Ne pozabite datuma, udeležite se seje in pripeljite kaj novih somišljenikov v naš klub. Razprav bo dosti, posebno še, ker se bližajo volitve, in o kampanjskem shodu, ki ga priredi klub na Labor day popoldne. Po shodu bo plesna zabava. O vsem bo poročano podrobno pozneje.

Joseph Snoy.

—Federated Pictures.

Slika pokazuje dom nemškega socialističnega lista "Vorwaerts" v Berlinu, ki je bil pred kratkim ustavljen za nekaj časa na odredbo prezidenta Hindenburga, za katerega je ta list—agitiral med volilno kampanjo zadnjo pomlad. Pred tem poslopjem je tudi bila bitka z revolverji, ko so fašisti hoteli vpasti v tiskarno in jo uničiti.

Iz mojih zapiskov

Milwaukee, Wis. — Buržoazija nikdar ne podpira delavskega časopisja. Ona se dobro zaveda, da temelji vsa njena moč na nevednosti ljudstva.

•

Piknik društva "Bled" št. 19 JPZS se bo vršil v nedeljo dne 31. avgusta v Čovičevem parku. To napredno društvo, ki pri vsaki priliki podpira vsako dobro stvar, je vredno naklonjenosti vseh delavcev. Ne pozabite tega piknika!

•

Kako mora biti kak časopis nestrankarski? Če prinaša samo klepetavosti in razne "novice," predstavlja navadno trobilo za ljudi, ki ne znajo misliti in ljubijo prazne čenče.

•

Če zastopa kak časopis takozvane narodne interese, mora pisati v korist delavstva in delavskih organizacij. To pomeni, da se bori za boljšo bodočnost delavstva. Mi smo delavski narod in naši interesi so osredotočeni v izboljšanju gospodarskega položaja, to pa je le mogoče doseči, ako postane delavstvo razredno zavedno in se otrese vsega nazadnjaštva, pa naj bo to versko ali pa narodnjaško nazadnjaštvo.

•

Časopis, ki obstoji samo zaradi interesov par oseb, katere si hočejo s tem služiti kruh, ne oziraje se na potrebe in zahteve časa, ni vreden, da obstoji.

•

Organizacija, katera pomaga vzdržavati tak časopis, se ne more imenovati napredna, ker podpira nekaj, kar škoduje delavskim interesom.

•

Nekateri delavci so radikalni, toda samo takrat, kadar imajo kaj "radikalnega" v želodcu, v resnici pa so navadni blebetači.

Gotovim ljudem je socialistična stranka premalo radikalna. To so taki, ki bi se radi vsedli k pogrnjeni mizi.

Spartak.

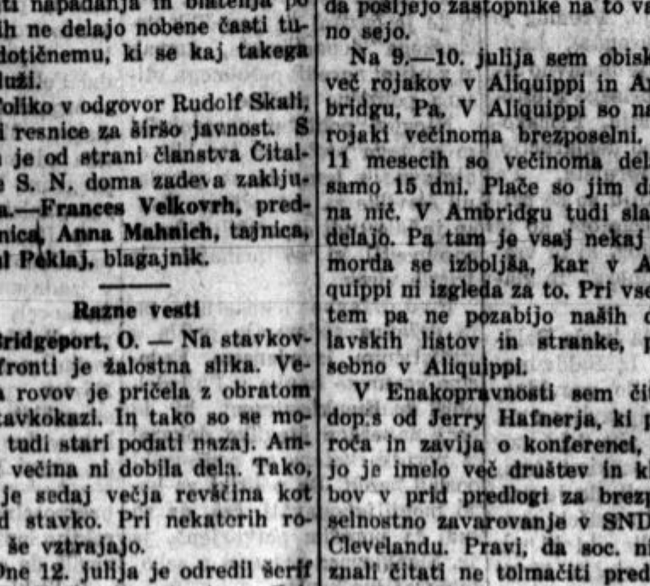

—Federated Pictures.

Dijaki pri vojaškem vežbanju v Plattsburgu, N. Y., za prihodnjo vojno. Čez dvajset let bodo morda tudi oni trempali v glavno mesto po bonus . . .

Nevarnosti poljubovanja

V tem smo si pač vsi edini, da je poljubovanje otrok nezdravo in nevarno. Zato tudi pametni starši nikdar ne dovolijo, da bi kdo njih otroke poljuboval, in prepovedo pestunjam itd. vsako poljubovanje otrok. Težko je pa to prepovedati sorodnikom in dobrim prijateljem, ki nam hočejo s poljubovanjem otroka pokazati svojo naklonjenost. V takih slučajih je potreben splošen pouk in pojasnilo, da je tako početje škodljivo. Naravnost ogabno je pa, če čisto tuji ljudje poljubujejo otrokom roke, obraz in ustnice, ne glede na to, da so morda še sami bolni.

V ustih vsakega še tako zdravega človeka se nahaja število prebivalstva. Večinoma so to pač nedolžne bakterije, zmeraj pa le ne. Včasih nosimo v ustih influenčne in difterijske bacile, ki so nam samim sicer neškodljivi, ki se pa na tako ugodnih tleh, kot je otrok, hitro naselijo, razmnožijo in zdravje otroka močno ogrožajo. Večkrat se starši čudijo, da zbolijo otroci na influenci, angini, difteriji itd., čeprav v vsej soseščini in med vsemi znanci ni znan noben slučaj takšne obolelosti; ne pomislijo, da so tuji ljudje njih otroke okužili.

Za majhne otroke najnevarnejši bacil je tuberkulozni bacil. Dočim kažejo odrasli njemu nasproti veliko odporno silo, so otroci proti njemu takorekoč brez moči. Če poljubi tuberkulozni otroka na lice — in pri veliki razširjenosti tuberkuloze smemo pri vsakomur misliti na tuberkulozo — ali če ga poljubi na roko ali celo na ustnice, morejo tuberkulni bacili priti prav lahko v usta in dalje v prebavne in dihalne organe otroka. Dočim so tuberkulni bacili v cestnem prahu itd. po luči in času oslabljeni in zato otroškemu organizmu manj škodujejo, dobi otrok s poljubom najbolj sveže in zato najbolj nevarne bacile. Poljub na roko ali na lice je poljubu na ustnice bolj ali manj enak, ker vtakne otrok vsak hip roko v usta ali pa vleče z lica bakterije v usta. Iz ust pridejo škodljivci posredno v pljuča, v črева ali v kosti. Tam počivajo; in pogosto mine več let, preden se pojavi pljučni katar, predhodnik jetike. Tedaj ne vemo več, odkod je infekcija prišla in kako je sploh moglo do tega priti. In to so še razmeroma ugodni slučaji.

Veliko žalostnejši so oni slučaji, ko postane cvetoči otrok naenkrat slab, truden, nedostopen za veselje in razvedrilo. Zgubi tek, se ponoči zbuja, glava ga boli, prijema se ga zaspanost, se za nič ne zanima; pa nima nobene mrzlice. Nato pridejo krči, in ubogi otrok umre po nekaj dneh ali tednih na tuberkuloznem vnetju možganske mrene.

So pa še druga okuženja, ki morejo povzročiti prav takšno nesrečo; pomislimo le, da se moremo s poljubom okužiti tudi s sifilido!

Načelo naj torej bo: Nikogar ne poljubujmo in ne dajmo se od nikogar poljubovati! So pa pač izjeme, ker je človeško življenje takšno.

Zibel človeštva

Sloviti angleški anatom prof. Elliot Smith je po dolgotrajnih študijah prišel do zaključka, da je Darwinova teorija o izvoru človeškega roda napačna. Afrika, dežela, o kateri ima človeški rod nešteto pravljic in ki je do nedavno veljala za izvor človeškega rodu, po Smithovem izročilu ni pradomovina človeka.

Z nagubanjem zemske površine, veli prof. Elliot Smith, ki je vrglo na površje himalajsko gorovje, se je razdelila zemska favna in flora v dve različni skupini, ki sta ločeni druga od druge, razvijali ločeno vsaka zase pod čisto posebnimi pogoji. Na obeh straneh Himalaje so nastali raznoliki življenjski pogoji, ki so izzvali pri vseh živalih in rastlinah v svojem območju čisto posebne življenjske oblike.

Opice, ki so od prevrata na zemeljski obli živele na južni strani himalajskega gorovja, so v glavnem lahko ostale pri skoraj enakih življenjskih razmerah. Prebivalci severnih predelov pa so stali pred odločitvijo ali poginiti ali pa se prilagoditi novemu položaju. Nagon samoohrane se je pokazal tukaj v nadvse jasni obliki. Iz opic, ki so dotlej živele precej brezskrbno življenje in so si iskale hrane po gozdovih, so se izobličile ostrejše mislеče kreature, ki so se v teku stoletij pod raznimi vplivi preobrazile ter se prilagodile novim življenjskim razmeram. Čim ostrejši je bil njihov boj za obstanek, tem jasnejše se je to odražalo v njihovih čutilih. Kar se je dogajalo v miocenski dobi, je bilo odločilnega pomena za nadaljnji razvoj. Morali so miniti milijoni let, preden so se iz doslej nam znanih praoblik razvila človeška bitja.

Pekingški človek čigar okostje so odkrili na Kitajskem pred nekaj leti, dalje pred tridesetimi leti odkriti piltdownski človek in druge manjše najdbe ponazorujejo nizko razvojno stopnjo človeka, ki je tedaj taval po naši zemlji ter je v Neandertalcu dosegel visoko stopnjo svojega razvoja. Neandertalec, ki je bivoval med kontinentom in Palestino, je bil še precej podoben današnjemu človeku. Vprašanje pa je, če predstavljajo ta okostja zadnje člene razvojne lestvice. Pri kopanju Lloydove palače v Londonu odkriti ostanki se zdе mnogo starejši, kakor so prvotno domnevali. To odkritje predstavlja najbrže starejši tip sedaj živečih rodov. Od miocena do danes imamo le malo dokazov o razvoju človeka. Najdba v Leadenhallstreetu v londonski City utegne ovreči marsikakšno teorijo in odpreti nove vidike v tej smeri.

Vesti iz Jugoslavije

(Uradna poročila iz Jugoslavije.)

NOVA VLADA 17 MINISTROV

Dr. Voja Marinković odstopil z vso vlado, novo vlado sestavil dr. Milan Srskić. — Krepkejša vlada

Beograd, 3. julija 1932.

Ministrski predsednik in zunanji minister dr. Voja Marinković je po vrnitvi iz Ženeve in po dolgem, neprestanem razpravljanju ministrskega sveta podal demisijo na svoji dve mesti v vladi. Z njim je po parlamentarnih običajih demisijonirala tudi vse vlada. Kralj je demisijo sprejel ter poveril dosedanjega notranjega ministra dr. Milana Srskiča s sestavo nove vlade, ki je bila sinoči že zaprisežena. Ministrski predsednik je dr. Milan Srskič, za notranjega ministra je imenovan Žika Lazić, doslej ban vardarske banovine (Skoplje), za zunanjega ministra pa je imenovan minister dvora Bogoljub Jeftić. Dr. Kramar je prepustil svoj resor poslancu Ivanu Žohoriču (tajniku ljubljanske Zbornice za trgovino, obrt in industrijo), imenovanih je tudi troje ministrov brez portfelja, med njimi dr. Kramar. Tem bodo poverjene posebne agende ministrskega sveta. Tako imamo spet nekaj ministrov več, skupaj 17.

Da bo prišlo do izpremembe v vladi, smo napovedali že pred nekaj dnevi. V parlamentu in senatu je močna skupina, ki ni bila zadovoljna z delom dosedanje vlade, češ, da je treba uvesti ostrejši kurz. Vlada naj bi delala bolj krepko in odločno. Službena poročila poudarjajo, da predstavlja novi kabinet politično ojačano vlado, kar dokazuje že, da je bil za notranjega ministra imenovan Žika Lazić in da bo zunanjo politiko vodil predstavnik dvora, minister dvora Jeftić.

Detektiv ubil bivšega poslanca

V Nišu je bil na postaji ustreljen poslanec nekdanjega beograjskega parlamenta Dragoljub Jovanović, znan z imenom Luna. Javnost ga pozna posebno od onih dogodkov v skupščini, ko je poslanec Puniša Račić streljal na radičevce ter dva ubil, nekaj pa ranil. Na procesu proti atentatorju Račiču je bil na obtožni klopi tudi vojvoda Luna, ki je bil baje določen, da postrelja radičevske voditelje, če bi Račič zgrešil. Bil pa je — če se prav spominjamo — na procesu oproščen. Bil je član radikalne stranke kakor Račič, zadnja leta pa je bil baje v opoziciji proti oni skupini radikalov, ki delajo s sedanjim režimom.

In tega vojvodo Luno je policijski agent na niškem kolodvoru ustrelil. Luna je prispotoval v Niš s svojim tovarišem četniškim vojvodo Kosto Pečancem. Ko sta dospela na niški kolodvor, ju je na peronu ustavil detektiv z zahtevo, naj pokažeta, kaj imata v kovčkih. Uradno poročilo pravi, da je Luna udaril agenta po roki. Ker pa je detektiv vztrajal pri svoji zahtevi, ga je Luna napadel in začel tolči po njem. Detektiv je v obrambi potegnil revolver ter ga ustrelil. Luna se je zgrudil mrtev na tla. On pač ni maral, da bi detektiv pogledal v njegove kovčke. Kaj je imel ali skrival v kovčkih, ne poročajo.

Z vojvodo Luno je legla v grob važna priča (in mogoče sodelavec) atentata na Radiča in Basarička v skupščini!

Redukcija šolstva

Kakor smo že poročali, je ministrstvo prosvete zaradi varčevanja po sklepu vlade odpravilo kakih 40 srednjih šol v Jugoslaviji. V Sloveniji sta zlasti prizadeta ptujska gimnazija, ki je bila reducirana na štirirazredno gimnazijo, ter ljubljanska III. državna gimnazija, ki je z novo redukcijo odpravljena. Prizadetih pa je še mnogo drugih nepopolnih srednjih šol v državi. Že ko je ob proračunski debati vlada naročila prosvetnemu ministru, da mora do konca šolskega leta pripraviti vse, da se izvede zdaj izvršena redukcija, so mnogi protestirali proti temu, češ, da se pri izobrazbi ljudstva ne sme varčevati, dočim so drugi vdano zagovarjali redukcijo ter trdili celo, da imamo šol preveč, ker jih nima nobena država toliko kot mi.

Že takrat se je proti tem napačnim mnenjem postavil predsednik profesorske organizacije v državi, prof. dr. Nedeljko Divac, nekdaj socialistični poslanec. Te dni, ko je "varčevalni dekret" izšel, je spet sporočil javnosti, kakšno je prav za prav stanje šolstva v državi. Izvajal je približno takole: Doslej smo doživeli dve večji redukciji: julija 1929 je bila prva, ki je prizadela okrog 40 srednjih šol, zdaj smo doživeli drugo, ki je spet zadela okrog 40 srednjih šol. To se pravi, da je država reducirala v treh letih nad 80 srednjih šol. V vsej državi pa je le okrog 200 srednjih šol. Potem takem smo torej v treh letih reducirali skoroda polovico srednjih šol! Glavni odbor Jugoslov. profesorskega društva je mnenja, da niti doslej nismo imeli dovolj šol, in da bi jih bilo treba še ustanavljati, ne pa ukinjati. Številke nam dokazujejo, da imamo sorazmerno precej manj srednjih šol, kakor katerakoli država v Evropi, če ne vpoštevamo Španije in Portugalske. Toda ti dve državi imata največ analfabetov. Španija ima blizu 65 srednjih šol na 23 milijonov prebivalcev ter ima vsega skupaj 45% analfabetov. Portugalska ima 37 srednjih šol na 6 milijonov prebivalcev in je analfabetov 55%. Poudariti treba tudi ob tej priliki, da ima mala Estonska, ki je nastala šele po vojni, relativno 5 krat več srednjih šol kakor mi. Zato znaša analfabetizem le še 1%. Anglija ima relativno štirikrat več srednjih šol in takšno razmerje je tudi med šolstvom ostalih držav in naše Jugoslavije.

Z novo redukcijo okrog 40 zavodov bomo stopili v krog onih držav, ki imajo najmanjše število srednjih šol na svetu.

Redukcija profesorjev

Varčevanje ni zadelo samo šolskih zavodov, zadelo je tudi profesorje. Zadnje dni prejemajo mnogi profesorji dekrete o odpustitvi, premestitvi ali upokojitvi. V Ljubljani sami je bilo odpuščenih lepo število profesorjev (predvsem onih, ki niso šli novembra volit), ki imajo nekateri že več let službe; mnogo pa jih je upokojenih in premeščenih. Seveda so izbirali.

Ptuj hoče obdržati gimnazijo

Ptujska doslej popolna gimnazija je z novim odlokom degradirana v nepopolno gimnazijo s štirimi razredi. Ptujčani in okoličani so zelo razburjeni zaradi te redukcije ter je celo načelnik mesta sam sklical sestanek vseh prizadetih, da sklepajo o korakih proti redukciji. Poslali so prošnjo ministrstvu, ki pa jo je zavrnilo in svojega sklepa glede "degradacije" ni preklicalo. Zdaj so poslali Ptujčani še brzojavno prošnjo dvoru. Če tudi tu potrdijo ministrov odlok, bodo Ptujčani pogruntali, kako bodo sami s svojo pomočjo brez državne podpore in mimo države sami vzdrževali popolno gimnazijo.

Proces proti komunistom. — Pred beograjskim sodiščem se bo začel 8. julija proces proti nekemu moškemu in dvema ženskama iz Maribora, ki so zapleteni v afero z zarotniškimi oficirji. Oficirjem, ki so hoteli izvršiti puč, so sodili v vojnem sodišču, civilisti pa pridejo pred državno sodišče. Kakor je veliki oficirski proces zbujal mnogo zanimanja pri nas in v inozemstvu, tako se zanima javnost tudi za ta proces, ki utegne prinesti kaj novih momentov v tej veliki aferi, po kateri je postal naš obmejni tihi Maribor znan tudi zunanjemu svetu.

Roparski napad

V vasi Podtabor pri Podbrezah je bil izvršen v noči od 29. na 30. junija roparski napad v hišo "pri Kovaču." Kovačevi so odšli zvečer spat, okrog polnoči pa je zaslišala 70 let stara gospodinja, da jo nekdo kliče. Po glasu je sodila, da jo kliče domača dekla. Toda bil je vlomilec, ki je oponašal deklin glas, da bi izvabil gospodinjo iz sobe ter imel tako vstop v sobo, kjer se je nadejal dobiti mnogo plena. Neznanec je z ženskim glasom naročal gospodinji, naj gre pogledat na skedenj, češ, da njen brat težko hrope in da se je morda kaj zgodilo z njim. Gospodinja je stopila iz sobe in prižgala električno luč — v tem hipu pa je napalec razbil žarnico ter v temi pograbil gospodinjo, jo vrgel ob tla ter začel tolči z njo ob tla in skrinjo, da je gospodinja obležala vsa v krvi. Bila pa sta dva napadalca, ki sta pa pred prihodom orožnikov pobegnila, ne da bi odnesla s seboj kak plen. Orožniki zasledujejo zločinca. Stanje gospodinje pa je nevarno. Poškodbam utegne podleči.

Požar v Zalogu. — Iskre iz štedilnika in izpod kotla so zanetile podstrešje tarinsko zidane hiše posestnika Franceta Škerjanca. Na podstrešju je bilo seno in suha detelja, pa je seveda vse ostrešje bilo nenadoma en sam plamen. Naglo se je vnelo tudi ostrešje hleva in skednja. Tako so gorela podstrešja treh poslopij. Prihiteli so gasilci in sosedje, ki so najprej rešili živino in nekaj inventarja, nato pa so začeli zatirati ogenj ter ga kmalu pogasili. Pogorelo pa je precej krme in obleke, tako da znaša vsa škoda okrog 30,000 Din.

Kače za izvoz. — Nov artikel jugoslovanskega izvoza so strupene kače. V Hercegovini je mnogo strupenih kač, pa je mostarski Dom narodnega zdravja stopil v stike z neko farmacevtsko firmo v Leverhuzanu, s katero so spisali in podpisali pogodbo, da ji bodo dobavljali strupene kače, ki jih tvrdka potrebuje za izdelovanje seruma zoper kačji pik. Za vsako kačo plača 25 Din (pol dolarja). V siromašnem Imotskem okraju so se kmetje z vnemo lotili lova na kače in so jih v nekaj tednih nalovili že okrog 500. Tamkaj je tega strupenega blaga dovolj. Naše lekarne bodo pa naročale serum zoper kačji pik v inozemstvu.

Napad v gozdu. — Ko se je pred nekaj dnevi vračal na svojem kolesu proti domu k Sv. Miklavžu pri Mariboru brezposelni mesarski pomočnik Janez Toplak, ga je neznanec v gozdu napadel ter pobil s kolom na tla, kjer je obležal nezavesten. Našel ga je kasneje posestnik Franc Čeh, ki ga je pripeljal v ptujsko bolnico. Toplak je nevarno ranjen na glavi in ima lobanjo poškodovano.

Kozolec je pogorel posestniku Matiji Gomilšku na Ostrožnem pri Celju. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Celja in okolice, ki so z velikim naporom rešili sosedna poslopja, dočim je kozolec pogorel popolnoma. Ogenj je bil najbrž podtaknjen.

Ob desetletnici mednarodnega zadružnega dne

Mednarodno zadružno gibanje je proslavljalo letos, v soboto 2. oz. v nedeljo 3. julija desetletnico svojega mednarodnega praznika, desetletnico Mednarodnega zadružnega dne. 7. julij 1923 je bil od Mednarodne zadružne zveze v Londonu določen za prvi Mednarodni zadružni dan, ki se je v nekaj letih tako priljubil, da ga danes proslavlja vsako leto več zadrug po vsem svetu. Tega dne se zadrugarji po vsem svetu, zlasti oni, ki so pridruženi Mednarodni zadružni zvezi v Londonu, spominjajo in utrjujejo v izvrševanju idej svojega gibanja, ki daleko še niso izčrpane z dnevnimi in sočasnimi nalogami in cilji posamezne panoge zadružne organizacije. Daleko širši so nameni zadružnega gibanja kakor se komu zdi: končni cilj njegov je, da se na mestu, kjer je današnji zasebno-kapitalistični gospodarski red v zatonu, postavi nov gospodarski red, ki bo slonel na zadružnih idealih skupnosti. Ne na načelu iskanja konzuma za že izvršeno produkcijo, marveč na načelu produkcije za že organizirani konzum, je treba zgraditi gospodarstvo, ki ne bo ustvarilo nekaj takega, kar danes tako kruto doživljamo: desetmilijone brezposelnih, na eni strani nakopičena bogastva in zaloge blaga, da jih je treba uničevati, na drugi strani pa revščino in pomanjkanje pa bedo in lakoto milijonov in desetmilijonov, ki so vse življenje delali pa nimajo nič ali pa, ki bi hoteli delati, pa ne najdejo in ne dobe nikakega dela. Dalje je namen zadružništva izgladiti gospodarska nasprotstva med narodi in narode dovesti do sporazumnega dela, do treznega tekmovanja med seboj ter tako pripomoči k ohranitvi svetovnega miru in preprečitvi nadaljnih vojn, ki grozo na obzorju. In še mnogo je bodočnostnih ciljev, ki se zanje bori oz. za katerimi teži mednarodno zadružno gibanje.

Mednarodna zadružna zveza v Londonu, ki ima pridruženih v 41 državah vseh kontinentov 77,500 zadrug z nad 70 milijoni zadrugarjev je priporočila pridruženim zadrugam, da naj na slavnostnih zborovanjih o priliki letošnjega Mednarodnega zadružnega dne sprejmejo tole resolucijo:

"Zborovanje zadrugarjev, zbrano ob proslavi desetega Mednarodnega zadružnega dne—

pozdravlja zadrugarje, ki so razkropljeni po vsem svetu in naglaša, spojeno z njimi v tej manifestaciji, bratstvo in napredek, ki sta temelja našega gibanja;

povsem razumeva katastrofo, ki ogroža svet in ki ne prestavlja nič manj kakor popoln neuspeh civilizacije, popolno napačno razdelitev trgovine in industrije, kar je milijonom delavcev odvzelo delo in človeka vredno življenjsko možnost;

naglaša medsebojno gospodarsko odvisnost posameznih držav, splošno razširjenost krize in njen svojstven značaj, ki je viden v tem, da se kriza dogaja v dobi bogatih žetev in najvišjega razvoja industrije;

predočuje odpornost našega zadružnega sestava napram vplivom sedanjega gospodarskega kaosa, ki je v veliki meri nastal zaradi pomanjkljivosti kapitalističnega sistema, ki je obenem tudi popolnoma odpovedal v tem, da bi našel uspešno rešitev za svetovne probleme;

izjavlja nadalje, da obstoja edino uspešno sredstvo, da se premaga sedanja kriza in da se prepreči ponovitev slične katastrofe, v splošnem izvajanju zadružnih načel — namreč v demokratični kontroli, v proizvodnji kot služiteljici za izdelovanje potrebnih dobrin in ne kot sredstvu za dosego dobička in v prilagoditvi, proizvodnje porabi — za kar vse tvori zadružno gibanje edino zdravo gospodarsko osnovo.

To zborovanje poziva zaradi tega zadrugarje vsega sveta, da se mu pridružijo z obnovitvijo njegovega prepričanja, njegovega navdušenja in njegove energije z enim samim namenom, da se narodno in mednarodno delovanje zadrugarstva čim najbolj pospeši in da se na ta način prispeva k ponovni upostavitvi svetovnega miru in blagostanja na svetu."

Tudi slovenski in jugoslovanski zadrugarji so se pridružili tej manifestaciji in pripomogli z okrepitvijo svojih zadružnih organizacij skorajšnji izpopolnitvi in uresničitvi teh namenov in nalog.—Cv. K.

Obupna situacija v Philadelphiji

Pomožna akcija popolnoma bankrotirala. Ljudje prosijo kruha in mleka za otroke s solzami v očeh

Philadelphia. — (FP) — Tisoče je družin v tem največjem mestu Pennsylvanije, ki dobesedno nimajo niti grižljaja odkar je prenehal poslovati Lloydov dobrotvorni odbor, ki je svoječasno podil glad iz stanovanj 57,000 družin.

O grozni revščini in lakoti v Philadelphiji je pripovedoval na konvenciji pleteninarske unije dr. Jacob Billikopf, kateremu so razmere med brezposelnimi dobro znane.

"Neki prominenten jurist me je vprašal, kaj je z ljudmi, katerim je bila ustavljena podpora", je pripovedoval dr. Billikopf. "Povabil sem ga naj gre z menoj na urad federacije židovskih miloščinskih organizacij. Tam je imel priliko videti stotine ljudi, ki so jokajoč prosili kruha in mleka za svoje otroke. Nikdo ni vprašal za meso, vse kar so prosili je bil — kruh. Ničesar drugega.

"V homeopatični bolnici je umrla neka žena in njen novorojenček. Zdravnik je označil vzrok njene smrti s preprosto označbo: lakota. Mož umrle je brez dela že dve leti in povrhu še jetičen. V družini je šest otrok, najstarejši 14 let star. Na svetu nimajo nikogar, ki bi zanje skrbel."

Dr. Billikopf je žigosal državne poslance, ki zavlačujejo predloge za državno pomoč. "Medtem ko se bloki pulijo o ekonomiji, ljudje stradajo. Ljudstvo se mora tudi sprijazniti z idejo, da je do 1. januarja 1933 potrebno najmanj $75,000,000 za podporo revnim, katera vsota bo morala priti od novih davkov." Apropriiranje te vsote bi pomenilo, da bi brezposelna družina dobila le $4.23 na teden do novega leta.

Omenil je tudi širjenje blaznosti. V državi New Jersey je prebivalstvo v umobolnicah narastlo v enem letu za 20 odstotkov. Če bi Pennsylvania imela dovolj blaznic, bi bil njen porastek te bolezni prav tako velik kot v New Jerseyju, po mnenju dr. Billikopfa.

—Underwood Picture.

Ohijski miličarji so pred kratkim streljali na izstradane stavkujoče rudarje in ubili 18-letnega fanta ter starejšega moža.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904 — Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

1857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. — Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODSEK:

VINCENT CAINKAR, predsednik....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
BLAS NOVAK, tajnik bol. oddelka....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:

ANDREW VIDRICH, prvi podpredsednik, 669 Russell Ave., Johnstown, Pa.
DONALD J. LOTRICH, drugi podpreds., 1937 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
JOHN J. ZAVERTNIK, gl. zdravnik....3726 W. 26th St., Chicago, Ill.

GOSPODARSKI ODSEK:

FRANK ALESH, predsednik....2124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.
JOHN OLIP....149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
JOSEPH SISKOVICH....16118 Huntmere Ave., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODSEK:

JOHN GORŠEK, predsednik....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON ŠULAR....Box 37, Axma, Kans.
JOHN TRČELJ....Box 257, Strabane, Pa.
FRANK PODBOJ....Box 61, Park Hill, Pa.
FRANCES ŽAKOVŠEK....1016 Adams St., No. Chicago, Ill.

OKROŽNI ZASTOPNIKI:

GEORGE SMREKAR, prvo okrožje....127 Main Ave., W. Aliquippa, Pa.
JOHN LOKAR JR., drugo okrožje....698 E. 162nd St., Cleveland, Ohio.
FRANK KLUN, tretje okrožje....Box 658, Chisholm, Minn.
JOSEPH BRATKOVICH, četrto okrožje....R. R. 5, Pittsburg, Kans.
FRANK KLOPČIČ, peto okrožje....Box 153, Rock Springs, Wyo.

NADZORNI ODSEK:

FRANK ZAITZ, predsednik....3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
ALBERT HRAST....1015 W. Pierce St., Milwaukee, Wis.
FRED MALGAJ....55 Central Park, Peru, Ill.

POZOR!—Korespondenco s glavnimi odborniki, bi dolžni v gl. uradu, se vsi naslovi:
VSA PISMA, ki so namenjena na razne gl. uradnike, naj se naslovijo na predsednika.
VSE DENARNE POŠILJATVE do uvrsti, ki so tiskani gl. upravnega odbora in jednote vabe, naj se pošiljajo na gl. tajništvo.
Vse zadeve, tičoče se bolniške podpore, naj se pošiljajo na bol. tajništvo.
Vse zadeve v zvezi z blagajniškimi posli, naj se pošiljajo na blagajništvo.
VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnem odboru naj se pošiljajo Frank Sajevu, predsedniku nadzornega odbora.
VSI PREZIVI na gl. porotni odsek naj se pošiljajo na John Goršku, predsedniku porotnega odseka.
VSI DOPISI za drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in spisi ure, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošiljajo na "PROSVETO," 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows:
Communications for the supreme president should be addressed to him.
All remittances of money that happen concerning lodges and members other than sick benefits should be addressed to the secretary's office.
Majority of sick benefits should be addressed to the assistant secretary.
Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him.
Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Sajevec, chairman of the Board of Supervisors.

Ob osemdesetletnici rojstva Viktorja Adlerja

Štirinajstega junija je poteklo osemdeset let, odkar se je rodil znani borec avstrijskega proletarijata V. Adler. Napačno bi bilo, če bi šli mrtvo mimo te obletnice, ki pomeni za celokupno delavstvo bivše avstro-ogrske monarhije začetek razvoja in napredka. Tiče se tudi našega proletarijata, v kolikor je bil v stari Avstriji navezan na sodelovanje in pomoč ostalega delavskega gibanja v državi.

Ob osemdesetletnici moža, ki je pravzaprav ustvaril novo gibanje med takratnim nevednim in nerazgibanim delavstvom, nam ni, da bi slavili njegove sposobnosti in vrline, niti da bi zdrdrali zgodovino njegovega bogatega življenskega dela, kakor je to običaj pri naših oficijelnih meščanskih proslavah. Njegovo osebno delo je služilo celokupnemu gibanju, zato mora služiti tudi spomin na to delo skupnim stremljenjem, zlasti spoznavanju razvoja delavskega gibanja.

Adlerjevo delo pomeni lep kos socijalne zgodovine. Od l. 1886, ko je vstopil v delavsko gibanje, pa do l. 1918, ko ga je iztrgala iz vrst proletarijata smrt, se je politično in socijalno lice bivše monarhije tako spremenilo, da se mora človek čuditi, odkod toliko preobrazujoče sile. Malo je primerov v zgodovini socijalnih borb s tako hitro izpremembo družabnih sil, nastalih po zakonitih potih razvoja.

Ko je Adler organiziral prve delavske skupine, je vladal v Avstriji še srednjeveški fevdalni despotizem. Fevdalna buržuazija, plemiči in grofje, so se trdno držali stare absolutistične vladavine, tako posvetne, kakor cerkvene. Iz ogromnih velposestev so črpali gospodarsko moč in zatirali vsako svobodno gibanje. Prva, Adlerjeva poteza je bila organizacija delovnih množic. Doslej so obstojale le male, kulturno in politično nezrele skupine revnih ljudi, venomer zasledovane od policije, ki niso bile zmožne nikake borbe proti aristokratsko-fevdalni družbi. Šele Adlerjeva organizacija množic je vodila do uspeha. Nastopila je doba političnih bojev. Prvo, kar si je moralo delavstvo priboriti, je bila svoboda tiska in svoboda združevanja. Koliko naporov in moralne moči je zahteval ta boj od delavstva, nam najlepše priča boj za svobodne volitve v bivši Avstriji, ki je trajal dolgih 14 let. Vzporedno s političnimi uspehi je rasla tudi moč strokovnih organizacij, dvigal se je kulturni obzor proletarijata, boljšale so se mezde itd. Sredi te socijalne borbe je stal Adler, njegovo kolektivno delo je rodilo uspeh za uspehom. Ko se je z zadnjo besedo poslovil od sodrugov, ni bilo več fevdalne Avstrije. Iz njenih razvalin je vstala demokratična republika. Prva stopnja socijalnega boja avstrijskega proletarijata je bila zaključena.

Za današnje čase in razmere je doba teh socijalnih bojev pomembna, ker izhaja iz nje osnovna sila modernega ljudskega organizatoričnega dela.

Če hočemo razumeti ves razvoj avstrijskega proletarijata, ga moramo nujno spraviti v sklad z Adlerjevim delom. Njegovi osebni odnosi do delavskega gibanja so tako kolektivni, da jim ni treba nikakih idejnih razlag. Njegova ideologija izvira iz globokih korenin delovnega ljudstva, zato se tudi vedno naslanja na maso. Adler je vedel, da se morejo množice osamosvojiti le z lastno organizacijo in samoizobrazbo. Zgodovinski razvoj napoveduje poslanstvo proletarijata. Kot dober psiholog je dobro poznal preprostega človeka s prirojenim čutom manjvrednosti. Zato je znal zbuditi v delavskih dušah ponos in izvabiti iz njih nove življenske energije. Bil je pravi ljudski psiholog in vzgojitelj, ki je res čutil in živel za socijalizem.

Bil je proti vsaki surovosti v političnem in javnem življenju, v delavskem gibanju pa je vedno zastopal načelo lastne kritike.

Razumljivo je tedaj, da ideologija vodstva ne more roditi proletarijatu socijalnih uspehov. Kdor ne raste iz delovnih množic, kdor ne pozna in ne priznava najpotrebnejših pogojev za svoboden gmotni in kulturni razvoj človeštva, ta razdira in ne gradi na človeški stavbi. Adlerjevo delo in uspehi njegove dobe v primeri z današnjimi časi nam potrjujejo, da le prava, na masah zgrajena in obenem praktično iz njih izhajajoča delavnost lahko rodi uspehe. To je ideologija, ki zahteva popoln čut odgovornosti. Kdor se tega čuta zaveda, ta je šele sposoben za pravega ljudskega vzgojitelja kakor je bil Adler.

To je največji nauk in pomen osemdesetletnice Adlerjevega rojstva. Iz tega spoznanja naj bi izhajali vsi naši proletarski voditelji in vzgojitelji.

—Delavska Politika.

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

Upton Sinclair:

Sto procentov

Za Prosveto prevel Buri

Copyright by Upton Sinclair.

Zunaj ga je pričakovala Nelli in skupaj sta korakala dalje. V nekem parku sta sedla na klop, ker Petrova kolena so klecala in ni se mogel več držati pokonci. Nelli je pregledala okolico, ako ni kdo v bližini, potem se je vrnila h klopi ter vadila Petra še drugo dejanje. Ta del je morala Petra prav dobro naučiti, ker tu ne bo mogla biti v njegovi bližini; sam bo moral pokazati, kaj zna. Peter je to vedel in kolena so se mu šibila. Povedati ji je hotel, da ni voljan še nadalje sodelovati, vse bo priznal McGivneyju. Nelli je uganila njegove misli in mu je skušala prihraniti sramoto. Prižela ga je k sebi in mu med pripovedovanjem božala roko. Prijetna toplota je prešla na Petrovo telo. Ojunačil se je, ovil roko okoli njenega pasu, da je s tem še povečal prelesten občutek. Nelli mu je dovolila, da še celo vzpodbujala ga je k temu. Peter je junak, prevzel bo nevarno zadevo in jo izvršil kot možak in si tako pridobil Nellino občudovanje. "Naša domovina je v vojni," je vzkliknila. "In ti vragi ji mečejo polena pod noge!"

Polagoma se je Peter otresel bojazni in dozdevalo se mu je, da je postal tako smel — vsemu svetu bi se postavil po robu. Pripravljen je bil pognati v zrak celo kralja American Cityja. V takem razpoloženju in Nellinem objemu je ostal skoro do jutra. Želel si je le nekoliko več pozornosti za svoja ljubezenska zatrdila, Nelli pa je le vedno zahtevala, da mora ponavljati svojo lekcijo.

44

Pričelo se je svitati, oglasil se je zbor ptičjega petja. Solnčni žarki so padli na siv Petrov obraz in na Nelline obledele irske rože. Bil je čas dela. Peter se je odpravil, da nadzoruje do sedme ure McCormickovo stanovanje. Nekako v tem času mora prejeti pismo.

Prejel ga je. MacCormick je zapustil stanovanje in Peter ga je videl, ko se je napotil proti ateljejem. Bilo je še prezgodaj; Peter si je mislil, Pat bo še preje zajtrkoval, in res. Podal se je v zakotno zajtrkovalnico, Peter pa je hitel k najbližji telefonski celici in poklical predstojnika.

"McGivney," je rekel. "Ponoči sem jih izgubil izpred oči, pa sem jih sedaj zopet našel. Sestali se bodo ravno sedaj in zajeti jih morate vse hkrati."

"Kje?" je vprašal McGivney.

"V ateljejih soba 17. Ne pustite pa vaših mož preje, dokler vam ne dam znamenja in nisem siguren, da so vsi na mestu."

"Slišite, Peter Gudge," je zaklical McGivney. "Me nameravate potegniti?"

"Moj Bog! Vi me sumničite? Povem vam, ogromne množine dinamita imajo!"

"No, in kaj bodo z njim?"

"Majhna količina se nahaja v njihovem glavnem stanu. Kje je ostalo, ne vem. S seboj so ga odnesli in ponoči sem izgubil njihovo sled. V žepu sem našel listič, s katerim me vabijo k sodelovanju."

"Ljubi Bog!" je vzkliknil mož s podganjim obrazom.

"Vso tolpo zajamemo. So vaši možje pripravljeni?"

"So."

"Dobro. Počakajo naj na oglu Sedme in Washingtonove ceste. Jaz bom stal na oglu Osme in Washingtonove. Pridite čimprej. Razumete?"

"Da," je še slišal in odložil slušalko ter hitel na določeno mesto. Bil je tako razburjen, da je moral sesti na hišni prag. Čas je mineval in ko McGivneyja le ni hotelo biti, je Peter trpel neznosne muke. Morebiti ga McGivney ni dobro razumel. Ali telefon ni pravilno funkcioniral. McGivney bo prekasno prišel s svojim moštvom, past bo prazna, zarotniki pa se bodo skrili na varno!"

Čakal je deset minut, petnajst, dvajset — slednjič je po cesti pridrvel avtomobil, iz njega je skočil McGivney, vozilo pa je odbrnelo dalje. Peter je namignil McGivneyju in podala sta se v neko vežo. Sledil mu je in ga razburjeno vprašal:

"Ali jih imate?"

"Ne vem natančno," je jecljal Peter; zobje so mu šklepetali.

"Rekli so, da bodo ob osmi uri na mestu."

"Pokažite mi listek," je zapovedal McGivney in Peter je izvlekel Nellino pisanje iz žepa. Oni je čital: "Ako ste resnično pripravljeni podpirati težnje in pravice proletarcev tudi z drznimi dejanji, me najdete v ateljeju soba 17 — jutri ob osmi uri. Nikaka imena naj se ne imenujejo. Stroga tajnost je potrebna. Dejanje!"

"To ste našli v svojem žepu?"

"Da—a, gospod McGivney."

"In veste, kdo vam ga je dal?"

"Ne, — mislim da Joe Angel . . ."

McGivney je pogledal na uro. "Še dvajset minut imamo časa."

"So detektivi pripravljeni?" je vprašal Peter.

"Da, dvanajstorica. Kaj nameravate sedaj storiti?"

Z naporom je Peter iztisnil svoje predloge. Nasproti ateljejev je bila trgovina s kolonialnim blagom. Peter bo šel tja ter navidezno kupoval — opazoval bo cesto. Ako se bodo pojavili pričakovani zarotniki, bo dal McGivneyju znak. Skrije se naj v apoteki na nasprotnem oglu ceste. Ne sme se pokazati, ker socialisti vedo, da je Guffeyjev agent.

Ni mu bilo treba dvakrat povedati. McGivney je bil voljan in je takoj razumel. Peter je hitel po cesti in smuknil v trgovino kolonialnega blaga, ne da bi ga kdo videl. Kupil si je kekse in sir, sedel na zaboj in skušal jesti. Roke so mu tako trepetale, da je jedila komaj donašal k ustom; grlo mu je bilo izsušeno in v takih slučajih keksi in sir niso najprimernejša hrana.

Njegove oči so nepremično strmele v nasprotno poslopje. Kratek čas nato — hurra! — videl je McCormicka, ki je zavil okoli ogla. Irec je stopil v hišo; par minut pozneje so mu sledili še Gud, Joe Angel in Henderson. Zadnji so hiteli po cesti in bili zatopljeni v pogovor. Peter je uganil, da govore o tajnem lističu. Ugibajo in se izprašujejo, kdo jih je spisal in kaj naj pomenijo.

Peter je skoro ponorel od nervoznosti. Bal se je, da bi v trgovini opazili njegovo razburjenost, zato je krčevito mašil kekse v usta, jih nevede drobil po suknji in po tleh. Ali naj še počaka da Jerryja Rudda, ali se naj zadovolji kar s temi? Dvignil se je ter stopil k vratom in je videl, ko je zadnja žrtev stopala proti ateljejem. Neki avtomobil je pridrvel mimo in Peter je smuknil preko ceste v apoteko. Ni še prav dosegel ogla, ko je iz nje pridrvel McCormick in hitel do naslednjega cestnega križišča.

Peter je počakal še tako dolgo, da je videl dva avtomobila, polna krepkih detektivov in potem je odhitel v stransko ulico. Šel je mimo nekoliko hiš, se sesedel na ogelni kamen in pričel jokati — prav tako kakor je jokala Jennie, ko ji je povedal, da se ne more poročiti.

(Dalje prihodnjič.)

Mihail Zoščenko:

Humoristično-satirične zgodbe

Iz ruščine za Prosveto prevedel Ivan Vuk

8. NI VSE IZGUBLJENO

Nenavadno se čudim, da gotovim ljudem življenje ne ugaja.

Okrog in okrog, če se sme tako reči, se gode različne zanimive reči, boj valovi, dogodki se odigravajo, nesreče, tatvine so na dnevnem redu. Okrog in okrog, če se sme tako reči, siplje narava z radodarnimi rokami zastonj svoja darila. Solnce sije, trava raste, mravlje gomazijo.

In pri vsem tem se najdejo melanholiki, ki neprestano zmerjajo in v vsem tem nič posebnega ne vidijo.

Ne vedo, kako se naj na božjem svetu živi in kaj naj bi sami delali, nimajo zaposlitve in bilo bi najbrže bolje, če bi se strmoglavili v globino vodometa.

Razume se, da so ti ljudje predvideno sloki melanholiki in enostavni inteligenti, izčrpani vsled srednješolske izobrazbe. Ti ljudje so vodili tudi poprej, pri vsakem režimu, na sprehod svojo klavrnost. Ni torej tu nobenega vzroka, zvaliti vso krivdo na tekoče medslučaje . . .

V ostalem, dovolite, da vam mesto te dolgočasne filozofije pripovedujem o nekem izčrpanem in utrujenem človeku in kako je takorekoč našel pravi pomen življenja. Zadeva je čisto avtentična in vsesplošne pozornosti vredna.

Z eno besedo: besedilo te zgodbe bo potrebno tistim inteligentom, ki krog svojega štirideset ega leta še ne vedo, iz česa takorekoč obstoji življenski cilj. Naj bodo pomirjeni — še ni vse izgubljeno na njihovi fronti življenja.

Torej pazite! V naši hiši, na Vasiljevskem ostrovu, je stanoval neki inteligent brez otrok, z imenom Inokentij Ivanovič Brianov s svojo soprogo.

Njegova soproga je bila ženska, ki je — če smem tako povedati — bila malo iznajdljiva. Cele dneve se je igrala s svojo mačko, jo vodila na sprehod, jo krmila z ledvicami in se po vseh teh navedenih vzrokih ni mogla pritoževati o kakšnem posebnem in neprijetnem dolgočasju.

Inokentij med tem ni bil prav nič navdušen za mačko in ni občutil za živalico nobenih posebnih občutkov. Cele dneve je stal na stopnicah ali pred hišo in gledal s prav dolgočasnim obrazom, kaj se dogaja okrog njega.

Bil je to namreč kompleten melanholik. In skromna proletarska duša bi ga pa celo že ne mogla več prenesti.

Piti ni ljubil, športa ni gojil in na občnih zborovanjih je med splošnim smehom govoril o samih neaktualnih rečeh, da na primer kup gnoja na dvorišču smrdi — in da sploh vsled tega ni mogoče odpreti oken.

In nekoč, veste, je stopil ta naš sostanovalec iz svojega nadstropja.

Stopil je iz svojega nadstropja in v pritličju je k njemu naenkrat in nepričakovano stopil hišni načelnik in rekel:

"Tako in tako, sodrug Inokentij Ivanovič Barinov, dovolite, da vam sporočim . . ."

"Kaj?" je vprašal.

"To," je odgovoril, "kakor vam mora biti znano, nevarnost je, da se srednje stanovanje poruši. — In vsled te elementarne katastrofe imamo v načrtu gotove spremembe."

"Kakšne spremembe?" je vprašal.

"Spremembe," je rekel, so znane. Komisija preseli stanovalce v drugo stanovanje. Vi imate veliko sobo, poleg tega tudi kuhinjo. In tako se boste vsled nesreče, ki se je zbrala nad nami, morali nekoliko stisniti."

Z eno besedo, sporočil mu je, da mu je določil dva sostanovalca iz podirajočega se sosednjega stanovanja.

Inokentij Ivanovič je odgovoril:

"Ne soglašam. Stanujem," je rekel, "od začetka revolucije v tem stanovanju in ne dovolim," je rekel, "da bi z mano delali kakršnekoli eksperimente."

Načelnik je odgovoril:

"Kakšnega posebnega dovoljenja si pri vas ne bomo iskali," je rekel, "ni neobhodno potrebno vaše dovoljenje."

V tistem trenotku se je strašno spremenil obraz Inokentija Ivanoviča in planil je ves solzan in s prošnjo k načelniku:

"Sem breznačajen in nezdrav inteligent in ne morem," je rekel, "ne na ta in ne na oni način prenašati v stanovanju tuji šum in tuji nemir. Sam imam," je rekel, "z ženo komaj prostor in če še prideta dve ali tri osebe," je rekel, "posledic ne bom mogel prenesti."

Načelnik je odgovoril:

"Sicer ne poznam vaše bolezni," je rekel, "in zaman, dragi sodrug, se zaletavate vame. In če ste tako čezmerno inteligenten človek, tedaj mi predložite vendar zdravstveno spričevalo. V tem slučaju vam bom priznal pravico na oddeljeno stanovanje."

Inokentij Ivanovič se je krčevito oprijel teh besed.

Z naglimi koraki je bežal na vrh v svoje stanovanje, oblekel hitro, kakor je le mogel, inpregnirani plašč in zbežal poizvedovat, kje bi dobil spričevalo, oziroma pred katero komisijo se naj pojavi.

Inokentij Ivanovič je hitel torej v zadevi, ki ni trpela odlaganja in je pozabil v naglici in v čezmernem duševnem razburjenju zakleniti stanovanje.

Pri tem je treba pripomniti, da se je njegova soproga v tem nemirnem času sprehajala nekje s svojo mačko in ni niti mislila, da bo ladja njenega življenja spremenila sedanji tok.

Ali vsled tega, ker Inokentij Ivanovič ni čisto zaprl vrat in je ta položaj, kar pač smem reči, mimoidoče državljane spravil na gotove konkretne misli, ali pa je nekdo sledil teku dogodkov — dovolj besedi, stanovanje je bilo popolnoma oplenjeno. Ne morem, naravno, povedati, da bi bilo stanovanje čisto oplenjeno, ali, bodisi kakorkoli, mnogo predmetov je bilo odnešenih.

Ko je gospa Barinova s svojo mačko prišla domov, je strašno kričala.

Vsa hiša je drla skupaj.

Sosede so jele gospo Barinovo krepčati z vodo. Jele so jo miriti in ji pomagati zgubo izračunati.

Resnično, manjkale so galoše, lornjet, spodnje hlače in drugi družinski predmeti.

In baš v tem trenotku se je pojavil s pravomočno rešitvijo svoje zadeve Inokentij Ivanovič.

Mora se priznati, da je znal to strašno tragedijo moško prenesti.

Najprej je pognal iz svojega stanovanja zbrane sostanovalce, da bi morda v razburjenju ne odnesli ostankov.

Nato je tekel, ne da bi odložil svoj internacijonalni plašč, k policiji, da je podal ovadbo.

Ves drugi dan je tekal Inokentij Ivanovič v svojih zadevah okrog, dvakrat se je javil na policiji, nato je šel na trge, da vidi, če se tam slučajno pri njem ukradene stvari ne prodajajo.

Tudi sledečega dne ni mogel priti Inokentij Ivanovič do miru. Stal je pred komisijo, skušal je policijskega psa dobiti za sodelavca in vršil je službo na trgih.

K vsemu temu je Inokentij Ivanovič v naglici svojih zadev padel nesrečno na stopnicah in si izpahnil desno roko.

Tudi to odredbo usode je prenesel kot junak. Ležal je še na stopnicah, pa je že z odločnim glasom dajal ukaze in naredbe. Ukazal je, naj pokličejo rešilni voz in odpeljal se je s čustvom izvršene dolžnosti v bolnico.

In po nekolikih dneh se je lotil Inokentij Ivanovič z obvezano roko spet svoje nujne zadeve.

Zjutraj je šel na policijo, po dnevi je šel v bolnico masirat pokvarjeno roko in zvečer je v krogu svojih sorodnikov in znancev dajal poročilo o preteklem dnevu.

In ta človek, ta skromen inteligent, se je v teku kratkega časa vidno spremenil.

Prej je nosil žalosten obraz, viseče ustnice in bledo polt. Sedaj, nasprotno, so jele njegova lica rdeti in tudi njegovi gibi so bili prav živahni.

Njegovo duševno razpoloženje se je popolnoma spremenilo. Spremenil se je v energičnega in spoštovanega državljana. Seveda, reči se še ni moglo, če bo to duševno razpoloženje obdržal skozi celo življenje. Ali ni izključeno, da bi se to ne moglo zgoditi.

Mogoče ga bo hišni načelnik tožil radi zaostanka najemnine. Ali pa ga morda preiskovalno sodišče povabi v zadevi ukradenih galoš. Ali pa si Inokentij Ivanovič pri lovu za svojimi rečmi zlomi še drugo roko ali izpahne nogo.

In tako bo morda umrl še prav srečen in zadovoljen. In umiraje bo še mislil na svoje reči, ki so prepojili njegovo življenje in na boj, ki ga je tako častno vodil.

Ni zaman svoj čas rekel sodrug Budjonij:

"Vse naše življenje je boj."

POJASNILO

Vsled depresije in ogromne krize, ki je zadela tudi naše članstvo oziroma naročnike našega lista Prosveta, je potrebno, da pojasnimo tajnikom in zastopnikom Prosveta, da lahko vzamejo od naročnikov za list Prosveta naročnino tudi samo za pol leta in kjer ni drugače tudi samo za četrt leta. Vzemite kar se dobiti da, ker razmere zahtevajo to. List Prosveta je zelo prizadet v ti krizi in zato apeliramo na tajnike in naročnike, da skušajo kjerkoli mogoče ohraniti naročnike na dnevnik. Apeliramo tudi na posamezne naročnike, da naj če le mogoče poravnajo svojo naročnino in če ni mogoče plačati celoletno plačajte polletno naročnino, samo da se ohrani list še nadalje kot dnevnik.

Ph. Godina, upravitelj.

TO VAM DA BOLJŠE ZDRAVJE

Moški in ženske, ki so oslabeli in revnega zdravja se bodo zanimali kaj ima povedati Mr. J. Benedik, Cincinati, Ohio, o Nuga-Tone slavnem zdravilnem in ojačevalnem zdravilu. On pravi: "Jaz sem bil bolan in slab. Karkoli sem jedel mi je škodovalo. Imel sem plin v želodcu, glavobol in omotico. Trpel sem na revmatizmu in moji živci, ter organi v splošnem so bili oslabeli. Potrošil sem veliko denarja za razna zdravila, ki mi nisо nič pomagala. Moj prijatelj mi je svetoval naj vzamem Nuga-Tone. Tako sem ga naročil steklenico in v manj kot dveh tednih sem se počutil veliko bolje. Sedaj je moje zdravje izvrstno. Vsi moji organi so močni in zdravi in jaz se počutim nov človek.

Nuga-Tone je prinesel moč in zdravje milijonom moških in ženskam na vseh krajih sveta. Ta odpravi strupe iz života, ki slabe organe in povzročajo bolezen. Nuga-Tone prinese novo moč in silo vsem organom telesa. Vi lahko dobite Nuga-Tone v lekarni. Ako vaš lekarnar nima tega v zalogi recite mu naj istega naroči od trgovcev na debelo. Vztrajajte za Nuga-Tone. Nobeno drugo zdravilo ne more nadomestiti tega. (Adv.)

Ali ste naročeni na dnevnik 'Prosveto'? Podpirajte svoj list!

SMEŠNICE

"Striček, ali si ti tudi oženjen?"

"Še ne, dragi fantek."

"Kdo ti pa pove, kaj smeš in kaj ne smeš delati."

•

"Tvoji novi čevlji pa sumljivo škripljejo. Ali jih morda nisi plačal?!"

"Neumnost; potem bi moralo na meni vse škripati."

•

"Garnitura stolov, ki ste mi jo prodali, je res lepa, a stoli so tako neprimerno zgrajeni, da ni mogoče v nobenem sedeti več kot pet minut."

"Seveda, saj ste naročili stole za čakalnico!"

"Zakaj sklepaš, da je Tončka zaljubljena?"

"Njen papagaj v zadnjem času neprestano vzdihuje."

V JUGOSLAVIJO
Preko Havre
Na Hitrem Ekspresnem Parniku
ILE DE FRANCE
30. JULIJA—27. AVGUSTA
LAFAYETTE
6. AVGUSTA—30. AVGUSTA
PARIS
2. SEPT.—20. SEPT.
Zniżane cene v vse kraje v Jugoslaviji
Za pojasnila in potne liste vprašajte naše pooblaščene agente
French Line
306 N. MICHIGAN AVE., CHICAGO
123 S. Third St., Minneapolis, Minn.

NAZNANILO IN ZAHVALA

S potrtim srcem naznanjamo sorodnikom, znancem in prijateljem tužno vest, da je preminul naš nepozabni in ljubljeni sinček in brat

JOHNNY GOLEC

Rojen je bil 1. julija 1923 in umrl pa je dne 1. julija 1932. V dolžnost si štejemo, da se na tem mestu lepo zahvalimo vsem našim številnim sorodnikom in prijateljem, ki so nam stali na strani in nas tolažili v uri žalosti. Lepa hvala Rev. Medenu za cerkvene obrede. Hvala tudi A. J. Cucko za točno in lepo vodstvo pogreba. Najlepša hvala darovalcem vencev in cvetljic in sicer: Mr. Joe Tekavec, mr. in mrs. Stebel, mr. in mrs. Meklavz, mr. in mrs. Tekavec, družini Zellie, mr. in mrs. Mikac, mr. in mrs. Pokopac, družini Skul, mr. in mrs. Ložer, Karol in Viktor Severju, Klub Slov. Doma, mr. in mrs. Tony Obreza, družina Svet, družina Praznik, Slovenskim mladeničem iz Kenmore, Ohio, Neighbours, mr. in mrs. J. S. Walker, Firestone T. & R. Co., Dept. No. 8, ter društvu Srca Marije štev. 111, K.S.K. Jednote, katerega član je bil pokojni Johnny. Lepa hvala dečkom in deklicam Ml. oddelka, ki so ga spremili k zadnjemu počitku na mirodvor. Srčna hvala vsem, ki so dali na razpolago svoje automobile in vozili brezplačno pri pogrebu. Torej še enkrat najlepša hvala vsem skupaj. Če smo katerega izmed pomotoma izpustili prosimo, da nam oproste. Tebi dragi sinček pa želimo, snivaj sladko v svoji prerani gomili! Žalujoči ostali: Joe in Jennie Golec, starši. Joe Golec Jr., brat, in več drugih sorodnikov. Kenmore, Ohio.

NAROČITE SI DNEVNIK LIST PROSVETA

Po sklepu 9. redne konvencije se sedaj lahko naroči na list Prosveta in prišteje eden, dva ali tri člane iz ene družine in iz enega naslova k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani že plačajo pri assessmentu $1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Mi prištejemo enega, dva ali tri člane iz ene družine k eni naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list prodrag za člane S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotove je skoro v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Torej sedaj imate priliko, da se tudi Vi naročite na dnevnik Prosveto. Cena lista Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado $6.00		**Za Cicero in Chicago je.....$7.00**	
1 tednik in.....	4.00	1 tednik in.....	5.00
2 tednika in.....	3.00	2 tednika in.....	5.00
3 tednike in.....	2.40	3 tednike in.....	5.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebne vsote denarja ali Money Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vsaleč kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bodi moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo zniževati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveta vsoto $.....

Ime ..... **Čl. društva št.** .....

Naslov .....

Mesto ..... **Država** .....

Nov naročnik ..... **Star naročnik** .....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

Ime ..... **Čl. društva št.** .....

Ime ..... **Čl. društva št.** .....

TELEFON ROCKWELL 4904

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne
Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY
2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA